

Bouw stadswarmtenet Drechtsteden in volle gang: nu nog klanten vinden

FD.nl

28 december 2024 zaterdag 3:57 PM GMT

Copyright 2024 FD Mediagroep B.V. All Rights Reserved

Section: BEDRIJFSLEVEN; Milieu en klimaat**Length:** 1431 words**Byline:** Orla McDonald

Body

Overall in Nederland ligt de aanleg van warmtenetten stil, maar niet in de streek Drechtsteden, nabij Rotterdam. Daar bouwen gemeenten stug door aan een regionaal stadswarmtenet. Al gaat het niet zonder slag of stoot. In Nederland ligt de aanleg van stadswarmtenetten nagenoeg stil. Door inflatie zijn de investeringen opgelopen en te weinig klanten sluiten zich aan. In de Drechtsteden wordt nog wel een regionaal warmtenet gebouwd. Daar hadden gemeenten de mazzel dat er al een stadswarmtebedrijf aanwezig was: HVC.

In Sliedrecht gooit een grondwerker zand over twee middelgrote zwarte buizen die in een diep gegraven gleuf liggen. Tussen de lagen zand en de leidingen piept een groen lint tevoorschijn met daarop de tekst: 'stadsverwarming'. De leidingen zijn aangesloten op een belendend flatgebouw. De grondwerkers moeten hard aanpoten, want de straat moet het liefst zo snel mogelijk weer dicht. Het dorp, dat vlakbij Rotterdam ligt, zal de komende jaren nog genoeg overlast krijgen van opgebroken straten..

De Drechtsteden, zeven gemeenten rondom Dordrecht, leggen namelijk een regionaal stadswarmtenet aan. Terwijl overall in Nederland de bouw van deze alternatieve energievoorziening voor gas gestagneerd is, bouwen ze in deze streek gestaag door. Door inflatie en hoge rente kan het voor traditionele warmtebedrijven als **Vattenfall** en Eneco niet langer uit om woonwijken aan te sluiten op stadswarmte, met uitzondering van nieuwbouw. Daardoor haalt Nederland zijn klimaatdoelen niet. Voor het verminderen van CO₂-uitstoot moeten er landelijk 50.000 tot 80.000 aansluitingen per jaar bijkomen, maar het tempo ligt op 20.000 per jaar, blijkt uit een Kamerbrief van oktober.

Wat is het geheim van de Drechtsteden? 'Goede samenwerking, doorzettingsvermogen en een beetje geluk', zo vat Joey Reedijk, programmamanager energietransitie in de regio Drechtsteden samen. In de regio lag al een warmtenet voor 7500 huizen, gevoed met restwarmte uit de afvalcentrales van HVC (afkorting van Huisvuilcentrale). Afgelopen zomer werd een leiding onder de rivier Beneden-Merwede getrokken om Sliedrecht aan te kunnen sluiten. Nu koppelt HVC daar woonwijken aan. De teller staat inmiddels op ongeveer 12.000

Bouw stadswarmtenet Drechtsteden in volle gang: nu nog klanten vinden

aansluitingen met een ambitie om te groeien naar 60.000 huizen in 2050. Dan zou iets minder dan de helft van alle woningen in de Drechtsteden op stadswarmte stoken.

€500

Dat de omstandigheden voor een stadswarmtenet gunstig waren in de Drechtsteden, betekent niet dat de uitbreiding zorgeloos gaat. Voor bewoner Frans Willemsen is het de laatste winter op gas. 'Ik heb een cv-ketel van 32 jaar oud. Als ik een nieuwe neem, moet ook het leidingwerk op de schop. Met een warmtenetaansluiting kan alles blijven liggen.' Dat HVC hem aanbood om voor €500 over te stappen was een gouden kans, maar veel van Willemsens burens dachten er anders over. 'Het is nieuw en dus onwennig. Je krijgt een ander soort energierekening. Sommige burens hadden net een nieuwe cv-ketel gekocht', vertelt hij.

Het is in Nederland niet verplicht om van het gas te gaan. Sociale huurders van een woningcorporatie moeten met minimaal 70% instemmen en huiseigenaren hebben een vrije keuze. Overigens gaat dat mogelijk veranderen (zie kader). Ongeveer de helft van de woonwijk in Sliedrecht stapt over. Om de investering in het net terug te verdienen, is het noodzakelijk dat zoveel mogelijk mensen zich erbij aansluiten. De zoektocht naar genoeg klanten duurde in Sliedrecht zo lang dat de inflatie de kosten had opgedreven toen eindelijk de klanten waren gevonden. 'We hebben ons suf gerekend en nieuwe subsidiepoten aangesproken. Veel mensen denken nu nog: ik heb een cv-ketel, laat me met rust. Zij stappen alleen over als het aanbod financieel aantrekkelijk is en de verbouwing niet te veel gedoe', aldus Reedijk.

Rijk moet bijspringen

Volgens de programmamanager zou het Rijk meer subsidie moeten uittrekken voor warmte-infrastructuur. In een adviesbureau van Berenschot dat onlangs werd gepubliceerd staat dat de maatschappelijke kosten fors oplopen als iedereen op een warmtepomp overstapt. De stroomnetten moeten dan namelijk nog verder worden uitgebreid dan nu al het geval is. Meer warmtenetaansluitingen kunnen die kosten drukken, aldus het rapport. 'Het kabinet wil geen ruimhartiger subsidiebeleid voor stadswarmtenetten. Tegelijkertijd betalen consumenten via de energierekening de oplopende netbeheerkosten om het stroomnet uit te breiden. Dat is onlogisch', zegt Reedijk.

Onlangs waarschuwden experts in het FD dat gemeenten financiële risico's lopen nu zij massaal publieke stadswarmtebedrijven aan het optuigen zijn. Gemeenten investeren hierin, omdat zij merken dat een van de grootste bezwaren van consumenten om van het aardgas te gaan hun huiver voor commerciële energiebedrijven is. Anders dan bij gas en stroom kunnen warmteklanten niet van leverancier veranderen. Ook Willemsen had zo zijn twijfels. 'Als Eneco de leverancier was geworden, had ik minder vertrouwen gehad.'

Financiële druk op warmtebedrijf

HVC is in handen van ruim vijftig gemeenten en acht waterschappen in onder meer Noord-Holland en Zuid-Holland. Het is eigenaar van het net en bijbehorende energiebronnen. Behalve van de afvalinstallatie komt de warmte van een elektrische boiler en wordt er restwarmte afgevangen van een slibverwerker. Voor verdere uitbreiding moet HVC miljoenen investeren, terwijl het bedrijf net als Vattenfall en Eneco met gestegen kosten kampt door onder andere inflatie. Tegelijkertijd is de gasprijs relatief laag, waardoor burgers al snel het gevoel hebben te veel te betalen voor stadswarmte. Dat HVC doorgaat met warmtenetten en niet zoals de commerciële energiebedrijven de aanleg staakt, is te danken aan zijn publieke functie, zegt het bedrijf. Gemeenten staan garant.

Toch kan ook HVC zich niet te veel financiële druk permitteren. Het bedrijf kijkt stap voor stap of een nieuwe leiding financieel mogelijk is, terwijl het eigenlijk grootschalig netten wil bouwen. 'Als het Rijk niet met meer steun komt, dan wordt het een stuk lastiger om dit warmtenet verder uit te breiden', zegt wethouder Energie in Dordrecht, Tanja de Jonge (GroenLinks). Willemsen kon dankzij een subsidie van €500 overstappen, maar particuliere huiseigenaren die nu een aansluiting willen, krijgen niet zo'n aantrekkelijk aanbod. De aansluitkosten kunnen oplopen tot €8000 per woning. Daardoor dreigt het warmtenet in de Drechtsteden van geslaagd voorbeeld te veranderen in een van de zoveel stadswarmteprojecten die stikken. 'Dat zou echt funest zijn voor de energietransitie', zegt De Jonge.

Bouw stadswarmtenet Drechtsteden in volle gang: nu nog klanten vinden

De politiek en warmtenetten Gemeenten mogen straks wijken van het aardgas halen, ook als bewoners ertegen zijn. De Tweede Kamer nam in april de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie aan die dat regelt. Gemeenten moeten wel betaalbaarheid garanderen en burgers informeren. Volgens het kabinet zorgt de wet voor investeringszekerheid bij energiebedrijven. Sliedrecht kan nog geen gebruik maken van de wet, omdat die nog in werking moet treden. De Tweede Kamer moet nog stemmen over een ander wetsvoorstel dat het kabinet afgelopen zomer indiende: de Wet collectieve warmte. Hierin wordt bepaald dat stadswarmtenetten voor meer dan 50% in publieke handen moeten komen en blijven. Ook wordt de prijs voor stadswarmte losgekoppeld van het gastarief. Energiebedrijven mogen straks een prijs vragen gebaseerd op de daadwerkelijke kosten van de infrastructuur plus een 'redelijk rendement'. Daarnaast onderzoekt het ministerie van Klimaat en Groene Groei of staatsdeelnemingsbedrijf EBN aandeelhouder kan worden van publieke stadswarmtebedrijven. Dit zou hen meer zekerheid geven. De huidige stadswarmtebedrijven hebben onlangs hun tarieven voor 2025 gepubliceerd. Bij **Vattenfall**, Eneco en HVC ligt het variabele tarief iets lager dan vorig jaar. De vaste kosten blijven ongeveer gelijk. Na de cv-ketel (83% van de woningen) is stadswarmte (6%) op dit moment de meest gebruikte vorm van verwarming in Nederland. Er zijn afspraken gemaakt om tot 2050 2,6 miljoen huizen aan te sluiten op een warmtenet. Maar van de eerste 400.000 geplande aansluitingen gaat circa 80% niet door of ligt stil. De kosten voor die 2,6 miljoen aansluitingen bedragen ruim €35 mrd, berekende adviesbureau Greenvis in 2022 (dus voor inflatie). Het rendement voor energiebedrijven is de laatste jaren gezakt van gemiddeld 6% naar 3% in 2023, blijkt uit ACM-cijfers. <https://fd.nl/bedrijfsleven/1529892/gemeenten-richten-massaal-energiebedrijven-op-voor-stadswarmte>
<https://fd.nl/bedrijfsleven/1525165/warmtenetten-financieel-fiasco-voor-energiebedrijven>

Load-Date: December 28, 2024